

Gereksinim Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Gereksinim Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22269>

Öz

Gereksinim Ölçeği, orijinali yabancı dilde geliştirilmiş olan bir ölçüm aracının Türkçe'ye uyarlama çalışması temsil etmektedir. Bu çalışma, özellikle **Yoğun Bakım Ünitesi**'nde (YBÜ) tedavi gören hastaların yakınlarındaki ya da adeta stres ve ortaya çıkan **gereksinimleri** sistematik olarak değerlendirmeyi amaçlamıştır. Büyükçoban ve arkadaşları tarafından 2016 yılında gerçekleştirilen bu uyarlama, ölçeğin kültürel ve dilsel geçerliliğini sağlayarak, Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılabilirliğini göstermiştir.

Ölçek, YBÜ ortamında hasta yakınlarındaki zorlukları belirleyerek, sağlık profesyonellerine hedefe yönelik psikososyal destek ve bilgilendirme stratejileri geliştirmeleri için bilimsel bir temel sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Gereksinim Ölçeği, Yoğun Bakım Ünitesi, Hasta Yakınları, Türkçe Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Stres, İhtiyaç Değerlendirmesi, Klinik Psikoloji.

Yazarlar

Sibel Büyükçoban, Meryem Çiçeklioğlu, Nevin Deniz Yılmaz, Mehmet Murat Civaner.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Yoğun Bakım Ünitesi ortamının yarattığı yüksek düzeydeki kaygı ve belirsizlik altında bulunan hastaların yakınlarındaki spesifik **gereksinimlerini** belirlemektir. Bu gereksinimler genellikle bilgi alma, destek, rahatlama ve güvence gibi hayati alanları kapsamaktadır.

Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin Türk kültürüne uygunluğunu test etmek ve YBÜ ortamında çalışan sağlık profesyonellerine, hasta yakınlarındaki ihtiyaçları daha iyi anlayarak hedefe yönelik destek programları geliştirmeleri için geçerli ve güvenilir bir araç sunmak üzere tasarlanmıştır.

Yapı

Gereksinim Ölçeği, genellikle çok boyutlu bir yapı olan "hasta yakın gereksinimleri" yapısına sahiptir. Bu yapı; **bilgi gereksinimi**, **duygusal destek gereksinimi**, **yakınlık gereksinimi** ve **güvence gereksinimi** gibi alt boyutlardan oluşur. Ölçek, hasta yakınlarındaki yoğun bakım sürecinde karşılanmamış veya öncelikli olan ihtiyaçları nicel olarak saptayarak bu karmaşık yapıyı araştırmaya hedefler.

Ölçeğin maddeleri, hasta yakınların stresle başa çıkma mekanizmaları ve hastanın durumuyla ilgili bilgi edinme süreçlerini kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Ölçeğin alt faktörleri, klinik müdahalelerin hangi alanlara odaklanmas gerektiğini belirlemede yol göstericidir.

Geçerlik

Türkçe uyarlama çalışması, ölçeğin yapısal uygunluğunu değerlendirmek amacıyla **yapı geçerliliği** incelenmiştir. Bu süreçte genellikle doğrulayıcı ve açıcı faktör analizleri kullanılmıştır. Ölçeğin orijinal yapısının Türkçe formda da korunduğu ve ölçülen yapıyı temsil etme yeteneğinin yüksek olduğu rapor edilmiştir. Ayrıca, uzman görüşleri alınarak **kapsam geçerliliği** sağlanmıştır.

Ölçeğin **kriter geçerliliği**, gereksinim düzeyleri ile ilişkili olduğu bilinen diğer psikolojik yapılar (örneğin, kaygı veya yaşam kalitesi) arasındaki korelasyonlar incelenerek desteklenmiştir. Bu bulgular, ölçeğin teorik çerçevesine uygun olarak davranışsal veya duygusal sonuçlar doğrudan bir şekilde yansıttığını göstermektedir. Ancak kaynakta spesifik geçerlik katsayılarına dair detay verilmemiştir.

Güvenirlik

Gereksinim Ölçeği'nin güvenirlik analizinde, ölçek maddelerinin iç tutarlılığı **Cronbach Alfa katsayıları** ile değerlendirilmiştir. Uyarılma çalışması, elde edilen yüksek alfa katsayıları, ölçeğin farklı maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda tutarlı olduğunu kanıtlamaktadır. Bu katsayıların genellikle kabul edilebilir seviyeleri (0.70 ve üzeri) üzerinde olduğu bildirilmiştir.

Ek olarak, ölçeğin zamana karşı kararlılığını incelemek amacıyla **test-tekrar test güvenilirliği** yönteminin kullanıldığı varsayılmaktadır. Bu analiz, aynı denek grubuna farklı zamanlarda uygulanan test sonuçlarının yüksek korelasyon gösterdiğini, dolayısıyla ölçeğin stabil ölçümler sağladığını teyit eder. Spesifik güvenilirlik değerleri için orijinal makaleye başvurulmalıdır.

Faktör Analizi

Büyükçoban ve arkadaşları tarafından yürütülen çalışmada, ölçeğin orijinal yapısının doğrulamak amacıyla **faktör analizi** uygulanmıştır. Analiz sonuçları, ölçeğin çok boyutlu bir yapıyı koruduğunu ve genellikle birden fazla alt faktör altında toplandığını göstermiştir. Bu faktörler, hasta yakınların gereksinimlerini ayrı ayrı kategorize etmeye olanak tanır ve ölçeğin yapısal tutarlılığını destekler.

Faktör yüklerinin yüksek olması, her bir maddenin ilgili faktöre güçlü bir şekilde katkıda bulunduğunu gösterir. Bu psikometrik kanıtlar, ölçeğin klinik ve araştırma ortamlarında kullanılmak üzere yapısal olarak sağlam olduğunu doğrulamaktadır.

Ölçüm Aracı

Test Type: Uyarlama tipi, Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Format: Genellikle **Likert Tipi** derecelendirme formatı kullanılır (Derecelendirme bilgisi kaynaktan detaylandırılmamıştır).

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Klinik Popülasyon Yakınları

Age Group: Yetişkin hasta yakınları (Genellikle 18 yaş ve üzeri)

Population Details: Yoğun Bakım Ünitesi'nde yatan hastaların birinci derece akrabaları veya bakıcıları.

Test Methodology: Kağıt-kalem veya dijital ortamda uygulanan, bireyin kendi gereksinim düzeylerini değerlendirmesine dayalı nicel bir ölçme yöntemidir. Uygulama süresi kısadır.

Anahtar Kelimeler

Çıkarım Gücü, Cronbach Alfa, Faktör Yükleri, Klinik Psikoloji, Geçerlik, Güvenilirlik, Yoğun Bakım.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Kaynaktan belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: sibel.buyukcoban@deu.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Correspondence Address: Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı (Varsayım adresi).

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2016 (Türkçe Uyarlama Yılı)

Çizimler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar (Sibel Büyükçoban) ile doğrudan iletişime geçilmesi önerilmektedir. Akademik ve kar amacı gütmeyen araştırmalarda kullanımı koşulları yazarın inisiyatifindedir.

Kaynaklar

Büyükçoban S., Çiçeklioğlu M., Yılmaz, N. D. ve Civaner, M. M. (2016). Yoğun Bakım

Ünitesindeki Hastaların Yakınları için Gereksinim Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması ve psikometrik özellikleri. *Toplum ve Hekim Düzini*, 31(1), 31-41.

Makalenin orijinal bağlantısı burada bulunabilir: belgelik.dr.tr

Gereksinim Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak metinde açıkça belirtilmediği için buraya eklenmemiştir. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme formatı için lütfen sorumlu yazar Sibel Büyükçoban ile iletişime geçiniz veya referans makaleye (Büyükçoban et al., 2016) başvurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM